

บทที่ 1

บทนำ

การศึกษาเรื่องการหารายได้ของธนาคารพาณิชย์ไทย เกิดขึ้นจากมูลเหตุจูงใจสำคัญคือลักษณะการหารายได้ของธนาคารพาณิชย์ในต่างประเทศ โดยเฉพาะในประเทศสหรัฐอเมริกา และบางประเทศในยุโรปมีการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญคือรายได้หลักที่ได้แก่รายได้จากการให้สินเชื่อ เริ่มลดความสำคัญลงและมีการมุ่งหารายได้จากบริการให้มากขึ้นอย่างเห็นเป็นสาระสำคัญ ทั้งนี้เนื่องจากธุรกิจธนาคารพาณิชย์ของประเทศดังกล่าวอยู่ในช่วงวัฏจักรชีวิตที่อิ่มตัว (Saturated Life Cycle) และมีการแข่งขันสูง ทำให้อัตรากำไรเพิ่มของต้นทุนที่ต้องใช้ในการหารายได้จากบริการให้สินเชื่อสูงกว่าอัตรากำไรเพิ่มของรายได้จากการให้สินเชื่อ มีผลให้รายได้สุทธิมีแนวโน้มลดลง ทั้งนี้แม้ว่าปริมาณการให้สินเชื่อจะเพิ่มขึ้นก็ตามแต่รายได้สุทธิจากการให้สินเชื่อก็ยังคงมีแนวโน้มที่ลดลงอยู่ดี นอกจากนี้บรรดาองค์การธุรกิจใหญ่ๆ ต่างมีการระดมทุนเองแทนที่จะใช้วิธีกู้ยืมจากธนาคารพาณิชย์ นั่นคือ โดยการออกหุ้นสามัญเพื่อระดมทุนระยะยาว หรือด้วยวิธีการออกตราสารการเงิน (commercial paper) เพื่อระดมทุนระยะสั้น ซึ่งถ้าองค์การธุรกิจนั้นมีความเสี่ยงดี ประชาชนก็นิยมเข้าไปถือตราสารการเงินที่องค์การธุรกิจนั้นออก ด้วยสาเหตุเหล่านี้ทำให้ธนาคารพาณิชย์หันไปหารายได้จากบริการให้มาชดเชย และคาดว่าจะเป็นอย่างนี้ต่อไปในอนาคต ดังนั้นจึงควรศึกษาว่าลักษณะการหารายได้ของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงในลักษณะดังกล่าวหรือไม่ และถ้ามีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้น ธนาคารพาณิชย์ควรดำเนินนโยบายและกลยุทธ์ที่เหมาะสมกับสภาพการณ์ดังกล่าวอย่างไร

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาถึงรูปแบบและวิธีการดำเนินงานในการหารายได้ของธนาคารพาณิชย์ไทย
2. เพื่อศึกษาถึงปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบต่อหารายได้แต่ละประเภทของธนาคารพาณิชย์ไทย
3. เพื่อศึกษาถึงการเปลี่ยนแปลงของรายได้ของธนาคารพาณิชย์ไทย ในอนาคต

4. เพื่อเสนอแนะแนวทางสำหรับการดำเนินนโยบายและกลยุทธ์ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับลักษณะการหารายได้ในปัจจุบันและแนวโน้มของลักษณะการหารายได้ของธนาคารพาณิชย์ในอนาคต

สมมติฐานในการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีสมมติฐานในการศึกษาดังต่อไปนี้

1. รายได้จากดอกเบี้ยและส่วนลดที่เกิดจากการให้สินเชื่อมีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของอัตราเพิ่มที่ลดลง
2. รายได้จากการลงทุนในหลักทรัพย์และรายได้อื่น ซึ่งได้แก่ รายได้จากค่าธรรมเนียมจากการให้บริการ รายได้จากกำไรจากการปริวรรต และอื่นๆ มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของอัตราเพิ่มที่เพิ่มขึ้น

ระเบียบวิธีวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัยที่ใช้ในการศึกษามีดังต่อไปนี้

1. ในการศึกษาจะใช้ตัวอย่างคือธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนจัดตั้งในประเทศไทยจำนวน 16 ธนาคาร ได้แก่ธนาคารกรุงเทพ จำกัด ธนาคารกสิกรไทย จำกัด ธนาคารกรุงไทย จำกัด ธนาคารไทยพาณิชย์ จำกัด ธนาคารทหารไทย จำกัด ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด ธนาคารศรีนคร จำกัด ธนาคารมหานคร จำกัด ธนาคารกรุงเทพพาณิชย์การ จำกัด ธนาคารนครหลวงไทย จำกัด ธนาคารเอเชีย จำกัด ธนาคารสหธนาคาร จำกัด ธนาคารสยาม จำกัด ธนาคารแหลมทอง จำกัด ธนาคารไทยทูน จำกัด และธนาคารนครธน จำกัด
2. ทำการศึกษาโดยวิเคราะห์ลักษณะของรายได้จากการให้สินเชื่อกับรายได้จากการลงทุนในหลักทรัพย์และรายได้อื่นในอดีตว่ามีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงที่สูงขึ้นหรือลดลง โดยศึกษาข้อมูลรายได้ประเภทต่างๆ ของธนาคารพาณิชย์จากงบกำไรขาดทุนย้อนหลังไป 11 ปี (พ.ศ. 2520-2530) และนำมาทำเป็นเลขดัชนีแล้ววาดกราฟแสดงการเปลี่ยนแปลง
3. ศึกษาถึงอิทธิพลของปัจจัยสำคัญที่มีต่อรายได้จากการให้สินเชื่อกับรายได้จากการลงทุนในหลักทรัพย์และรายได้อื่น และสร้างแบบจำลองความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับรายได้ด้วยการใช้วิธีวิเคราะห์การถดถอยเชิงซ้อน (Multiple Regression Analysis) และวัดขนาดความสัมพันธ์ โดยใช้วิธีวิเคราะห์สหสัมพันธ์ (Correlation Analysis) สำหรับปัจจัยที่ไม่สามารถวัดได้ในเชิงปริมาณจะได้วิเคราะห์ในเชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis)

4. ศึกษาแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยในข้อ 3 โดยใช้วิธีวิเคราะห์อนุกรมเวลา (Time Series Analysis) และนำมาแทนค่าในแบบจำลองเพื่อพยากรณ์การเปลี่ยนแปลงของรายได้จากการให้สินเชื่อกับรายได้จากการลงทุนในหลักทรัพย์และรายได้อื่นในอนาคต

5. สรุปผลการวิเคราะห์ที่ได้จากข้อ 2 ข้อ 3 และข้อ 4 เกี่ยวกับลักษณะการเปลี่ยนแปลงของรายได้แต่ละประเภทในอนาคตอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงของปัจจัยที่มีอิทธิพลซึ่งพยากรณ์ได้ และพิจารณาหาแนวทางในการดำเนินนโยบายและกลยุทธ์ของธนาคารพาณิชย์ที่เหมาะสมและสอดคล้องกับลักษณะการหารายได้ในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต

สำหรับประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัยนี้คือ การทราบถึงลักษณะการหารายได้ของธนาคารพาณิชย์ในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต เพื่อที่จะได้นำไปใช้ประกอบการตัดสินใจในการดำเนินนโยบายและกลยุทธ์ในการหารายได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม อันจะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ต่อไป

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย